

KIÁLLÍTÁSRENDEZÉSI TÁJÉKOZTATÓ

Meller Vilmos

A tudományos és műszaki tájékoztatás dolgozói mind gyakrabban kerülnek szembe azzal a feladattal, hogy kiállítást rendezzenek. Erre vonatkozó részletesebb szakszerű tájékoztatás alig áll rendelkezésünkre, viszont kellő gyakorlat híján, pusztán a feladat átgondolásával nem ismerhetjük fel mindazt a nehézséget, ami e feladat teljesítése közben felmerül. Sok esetben kell megküzdennünk olyan akadályokkal, amelyek egy kis előrelátással könnyen elkerülhetők. Ehhez kívánunk az alábbiakkal segítséget nyújtani.

A kiállítás célja sokféle lehet: így a legközelebb fekvő az, hogy saját tevékenységünknek, a műszaki tájékoztatásnak és propagandának csinálunk propagandát, amire még mindig nagy szükség van. Ilyen kiállításoknak jó példáit láttuk legutóbb a Budapesti Nemzetközi Vásáron, majd a Technika Házában, azonban sok esetben indokolt lenne ilyesmit egy üzemben, vállalatban vagy intézményben belül is megrendezni.

Hasonló ehhez a mind gyakrabban megrendezésre kerülő ujitási vagy találmányi kiállítás, célszerűen üzemi, szakágazati tárgykörre szorítkozva. Minthogy ezek többnyire az érdeklődés felkeltését kívánják szolgálni, nem szabad a látogatókat tömeges benyomásokkal terhelni, abból esetleg kevesebb marad meg.

Aránylag ritka még az olyan kiállítás, amely tervezők részére mutatja be a tervezésük során felhasználható elemeket; ebben az esetben már a kiállító vendégjogot kér attól az intézménytől, amelynek a munkatársait termelvényeiről tájékoztatni kívánja.

Ezt már csak a méretek és távolságok különböztetik meg az országos vagy nemzetközi külföldi kiállításoktól, vásároktól. Az utóbbi esetekben az információ-dokumentáció és a kereskedelmi szerek hatásköri elválasztása nem mindig egyszerű. Elméletileg ezek a műszaki propaganda fogalomkörébe tartoznak, mert tulajdonképpen és elsődlegesen műszaki-gazdasági vagy tudományos tudnivalókat, ismereteket és adatokat kívánnak tudtul adni; az üzletkötés csak ezután következik. Ugyancsak elméleti a módszer és az eszköz is, amely szerint a tudományos és műszaki ismeretterjesztés három fő osztályát, az írásbeli, szóbeli és bemutató-szemléltető gondolatközlést itt lényegében együttesen alkalmazzuk.

A kiállításokat egyébként nem kellett feltalálni, a kirakodó-vásár olyan régi, mint a kereskedelem és a közlekedés. Emlékezetesen kedves leírást ad például Th. MANN a bibliai idők elképzelt vándor-kereskedőjének látogatásáról. A középkorig a vásárok jelentősége egyre növekedett és csak az utolsó évszázad hozta létre a helyhez kötött kereskedelmet, az építészeti fejlődése alakította ki azt a kirakat-kulturát, amely most visszahat a vásár- és kiállításrendezés fejlesztésére. A kirakat-technika jelenleg már főiskolai szinten oktatott tudományág és művészet; nem lehet célja az alábbi gondolatmenetnek, hogy részleteibe menjünk, csupán utalhatunk rá és legfontosabb elveit idézhetjük.

Ilyen elem például a figyelem felkeltése, elterjedt német neve szerint a "pillantás elkapása" /Blickfang/, ami egyébként a plakát-művészetnek is legelső jellemzője /ez is rokontárgykor a kiállításrendező szempontjából/. Ez nem igényel bővebb magyarázatot; annál inkább az, hogy az elkapott pillantást le is kell kötni és oda vezetni, ahol a bemutatni kívánt tárgy van. Ebből többek között az is következik, hogy a pillantásnak ez az útja ne legyen tele akadályokkal, zeg-zugos félrevezető kitérőkkel, a kiállítás ne legyen tulzsufolt. Sok kiállítandó tárgynak sok hely kell, a takarékoskodás itt több kárt okozhat azzal, hogy a zsufoltság eredménytelenné teszi az egész kiállítást. A zsufoltság elleni védekezés természetesen kétirányú: egyrészt nem kell mindent kiállítani, ami első pillantásra oda valónak tűnik; meg kell rostálni az anyagot; de ha ez megtörtént, akkor kellő területet kell szerezni, hogy megfelelően fellazítva helyezhessük el a kiállítandó tárgyakat. Vigyázni kell ebben a tekintetben a dekorációs elemekre is; sok esetben semmi díszítésre nincs szükség, csak zavaróan hatna, más esetben az egyszínű sötét textíli alap jól kiemelheti a fényes fémtárgy körvonalait, vagy a világos alap a sötétszínű alakokét.

Érdekes ebből a szemszögből elgondolkozni nemcsak a minőségi, hanem a mennyiségi változásokon is. Azt lehetne hinni, hogy a sok kirakat kevésbé hatásos, mint a kevesebb. Ez az alapgondolat t.i. az egy kirakat belső rendezésében aránylag kevésbé vitatott irányadó: a tulzsufolt kirakatnak kevesebb a "vevőszerező" képessége, mint a kevesebb tárgyat jól kiemelő bemutatásuak. Ugyanazt azonban ki lehet terjeszteni a vásári kiállítási kirakatok egymás melletti elrendezésére, a vásárok és kiállítások gyakoriságának a kérdésére és a nagy városok mérföldes útjain egymás mellett sorakozó szebbnél szebb, látványosnál látványosabb kirakatokra is. A kérdés némileg hasonló a folyóiratok és más szakirodalom áradatának sokszor megvitatott problémáihoz. BERNAL professzor ismert elgondolására emlékezve erre is csak azt mondhatjuk, hogy talán nem a legjobb úgy ahogy van, de tudomásul kell venni, hogy a jelenleg még érvényben lévő irányzatok ezt így hozták létre és tartják fenn és ehhez kell alkalmazkodnunk, amíg valami jobb új megoldás nem jön létre.

Van azonban bizonyos különbség a városi kirakat és a kiállítás között: az előbbi - bizonyos kivételektől eltekintve - a gyanutlan járókelő figyelmét akarja felkelteni, aki nem azért jár arra, hogy vásároljon valamit, viszont a kiállítások nézői tudatosan keresik fel a látnivalókat - ha meg tudják találni azt, ami érdekli őket, ha

a helyi körülmények nem nehezítik ezt meg tulságosan. Ebben az esetben csak a közérdeklődésre igényt tartó általános fogyasztási cikkek azok, amelyekre a kirakatszerűség követelménye vonatkozik; a műszaki szakember szempontjából csak arra kell ügyelni, hogy ha a textilgép érdekli, például, akkor ne a gőzkazánok, televízió képernyők, kom-bájnok és szerszámgépek utvesztőiben bolyongjon, és csak véletlenül akadjon a keresett tárgy útjába, ha szerencséje van.

Igy tehát a szak-kiállítónak is gondoskodnia kell a jól megkö-zelíthető széles kirakati frontról, a várható nézők számának megfe-lelő helyről, utbaigazító- és cégtáblákról, magyarázó és a kiállí-tott tárgy műszaki jellemzőit ismertető feliratokról, magyarázó gra-fikákról a működés érthetővé tételére, az előnyök kidomborítására; a ki nem állított, de a témához tartozó érdekességek, alkalmazások fényképeiről. Ne feledkezzünk meg a jogos önérzetről sem és tün-tes-sük fel megfelelő feliratokkal a feltalálók, kezdeményezők, konstruk-tőrök és formatervezők nevét éppenugy, mint a kivitelező műhely, bri-gád stb. nevét is.

Külön fel kell tüntetni, amint arról még az alábbiakban szó lesz, a szabadalmi védettséget, védjegyet vagy védett megnevezést és természetesen annak tulajdonosait is.

Hosszu az út, amíg a kiállításrendező eljut idáig. Elindulásá-hoz elsősorban azzal kell tisztába jönnie, hogy ki rendelte el a ki-állítás rendezését, ami sokszor nem egyértelmű, ki a felelős az enge-délyezésért, milyen költségkeret áll rendelkezésére, ki hagyja jóvá a kiadásokat, ki írja alá az utalványokat, rendelkezéseket és általá-ban mi a kiállítás célja. Sok későbbi bosszúságot előzhet meg a kiál-lításrendező azzal, hogy eleve leszögezi ezeket az alapelveket: lesz-e zsűri, vagy ha nem lesz, ki állapítja meg, hogy egyik vagy má-sik kiállítási tárgy megüti-e a kívánt mértéket, szegyenkezés nélkül kiállítható-e. Ennek az ellenkező oldala az a kérdés, hogy kitűznek-e jutalmat a legsikerültebb, esetleg különféle szempontok szerint több kiválóságot bemutató kiállítási pályamunkákra és ezeknek a kijelölé-sére is kikből állhat a zsűri?

Az említett felügyeleti hatósági jóváhagyásokon kívül még más, az előbbiektől független hatóságoknak is lehet beleszólásuk a kiál-lításrendezésbe, mint például a tűzoltóknak, rendőröknek, egészség-ügyi hatóságoknak stb. Ezek közül a közületi kiállítók esetében, ahol biztosításról nem lehet szó, tisztázandó az esetleges károsodások /szállítási sérülés, lopás stb./ esetén felmerülő felelősség, ille-tőleg kártérítési kötelezettség kérdése, miután előfordult esetekből kifolyólag vitás volt, hogy az őrizettel ill. szállítással megbízott személyeknek megvolt-e a lehetőségük a bajok megelőzésére.

Szűkebb keretek között rendezendő kiállítások részére a követke-ző lépés az időpontok kitűzése. Ehhez is számos feltétel kapcsolódik, főleg a párhuzamosságok megelőzése terén, másszóval hogy azoknak, a-kiknek a közreműködésére leginkább számítunk, például aki a kiállí-tást ünnepélyesen meg fogja nyitni, ne legyen más elfoglaltsága ugyanabban az időpontban; a nézőközönséget se vonják el a nyitvatar-tás ideje alatt más rendezvények.

Ha az időpontokkal tisztában vagyunk, akkor a terem biztosítása következik a nyitvatartás idejére, valamint előtte és utána bizonyos időre, amelyre a beszállítás, elrendezés, végül a feloszlítás céljából lesz szükség. Célzerű ezeket az előkészületi és zárás utáni időket elég bőven megállapítani, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy sokszor következik be időzavar ebben a feladatkörben.

A kiállítás helyiségének - azon túl, hogy a szükséges időben kizárólagosan álljon erre a célra rendelkezésre, ne legyen se átjáróhelyiség, se más rendezvényre is odaigért kultúrterem - még számos más feltételnek is kell megfelelnie. Ezek között legfontosabb az alaprajz, méretében és elrendezésében, amelynek alkalmasnak kell lennie erre a feladatra, a nézőközönség közlekedésére, a kiállítandó tárgyaknak nemcsak az elhelyezésére, be- és kiszállítására, hanem esetleges működtetésére, minthogy a mozgó berendezés a legjobb "Blickfang". Ehhez természetesen a működtető víznyomás és elvezetés, nyomó-levegő, esetleg gáz vagy gőz is kell; leggyakrabban elektromos áram, ami nyilván a világításhoz is kell, csak kérdés, hogy a vezeték bírja-e a működtetéssel járó többletet. A megfelelő lux értékek felsorolása itt nem volna helyénvaló, először mert tulokféle mellékkörülményt kell figyelembe venni, másodsor mert legjobb mégis a világítástechnikust is segítségül hívni. /Levegő kondicionálás is szükséges lehet erre érzékeny kiállítási tárgyakhoz, erre persze nálunk most még alig lehet számítani./

A világítás után következő kérdés a fűtés, szellőzés. Nem melőzhető ennek akusztikai jelentősége sem, mert az esetleg fűsiketi-tő motorberregés megfutamodásra készíti még a jó idegzetű nézőket is.

A terem alkalmasságának a kérdéséhez tartozik még a ruhatár, büfé, más mellékhelyiségek, telefon, tárgyalóhely, kiállítási iroda, pihenőhely a huzamosabban ott tartózkodók részére, segédeszközök/pl. takarítószerek, kisebb csomagolóanyagok/ és nyomtatványok tárolására alkalmas kamrák kérdése is, az adott követelményeknek megfelelően.

Ha megvan ez az alaprajz, akkor hozzá lehet fogni az elrendezési terv elkészítéséhez. Erre a célra most már tudnia kell a rendezőnek, hogy szabad mozgást adjon-e a nézőknek, mint egy képzőművészeti kiállításon, vagy igyekezzék-e bizonyos folyosókba terelni a közönséget, amivel egyrészt sűrűbb látogatottság esetén csökkentheti a zsúfoltságot, másrészt annak a megnézését is jóformán rákényszerítheti a nézőkre, amit maguk jószántából nem kerestek volna fel. Ennek a választásnak az eldöntése bizonyos fókig tűz- és egyéb biztonsági kérdés is.

Ennek a részletesebb elrendezési tervnek az elkészítéséhez tudni kell nemcsak a már említett működésben bemutatandó berendezések energiaigényét, hogy azokat az energia-bevezetési helyekhez közel lehessen elhelyezni, hanem most már tudni kell ezeknek is, a többi tárgynak is a helyigényét, súlyát, elhelyezési módját, vagyis, hogy azokat dobogón, asztalon, vitrinben, szabadban vagy milyen más módon célszerű bemutatni. Itt már figyelemmel kell lenni az esetleges dekorációkra, grafikonokra, fényképekre, magyarázótablákra is, amelyek-

kel az előbb már említett szempontok szerint nemcsak a költség szempontjából kell takarékosan bánni. A minimális dekoráció a válaszfalpaneleken kívül, amely az említett utcákat alkotja, természetesen némi növényzetből és szőnyegekkel is állhat. Nem ajánlatos azonban a már részletezett szempontból zászlók, girlandok és a tárgykörhöz nem tartozó feliratok elhelyezése a kiállításokon.

Ide tartozik a ki nem állítható témák álcázott kiállítása is, tehát azoké, amelyek terjedelmük, bizalmas részeik miatt, vagy mert teljességükben nem készülnek el idejében, nem jöhetnek szóba. A kiállított tárgykörrel össze nem függő makettek, fényképektől, üres gép- vagy műszerburkolatoktól általában óvakodni kell; lehetnek azonban kivételes körülmények, amelyek ezek bemutatását mégis indokolják.

A további előkészítő munkához tartozik a kiállítással kapcsolatos hírvetés megszervezése. Nyomatványok vagy sokszorosított plakátok, meghívók vezetnek be, jóval a megnyitó előtt, a kiállítás híreit; a vele kapcsolatos rendezvényeknek megfelelően többféle ilyen meghívóra is szükség lehet, pl. különlegesen érdemes nézők, külföldiek, párt- és kormányfunkcionáriusok részére a megnyitásra, a sajtó-tájékoztatóra, amelyre természetesen a rádió- és televízió riportereit is meg lehet hívni, bár sok szempontból célszerűbb ezeket más időpontban vendégül látni.

Meg kell fogalmazni a napilapok és szakfolyóiratok részére az előzetes beharangozást, a közvetlenül a megnyitásra vagy a nyitva tartás idejére szóló meghívásokat, az ösztönző közleményeket a zárás előtt, azok számára, akik még nem tekintették meg a kiállítást, végül az utóhangokat, a méltatást és az eredmények ismertetését zárás után.

Említettük a rendezvényeket a kiállítással kapcsolatban; ezek lehetnek vezetett bemutatások csoportok részére magán a színhelyen, lehetnek továbbá elvont előadások a kiállított anyaggal kapcsolatos tudományos kérdésekről, valamely előadóteremben. Ha ezek jól kapcsolódnak, számottevő mértékben fokozhatják a rendezvény emlékezetességét.

Alig egy árnyalat választja el a vezetett bemutatások kérdését, a kiállításon állandóan fenntartandó tájékoztató szolgálatról. A különbség nemcsak abban rejlik, hogy ezeknek a munkatársaknak állandóan készen kell lenniük felvilágosítások nyújtására, hanem abban is, hogy ugyanakkor gondoskodnak röplapok osztogatásáról, működtetett kiállítási tárgyak bemutatásáról, azok rendben- és tisztántartásáról és a kiállítás általános rendjéről. Erre a célra pontosan ki kell jelölni részükre a felügyeletük alá tartozó körzetet, meg kell szabni feladatukat a működtetésben, el kell látni tájékoztató nyomatványokkal, munkaköpenyükhöz megfelelő jelvényekkel, emblémákkal. Kéznél kell lenni egy látogató-naplónak is, amelybe feljegyzik a nézők vagy az informátorok a látogatók címét és különösen azokat a kérdéseket, amelyeket valamilyen okból kifolyólag a helyszínen nem tudnak tisztázni; a látogatóktól általában kérni is lehet bejegyzéseket, vagy legalább aláírásukat, címüket. Ha külföldi látogatókra is lehet számítani, idegen nyelvű informátorokról és tájékoztató nyomatványokról is kell gondoskodni, ami persze nem mindig lesz könnyen elérhető. Ezekben az esetekben különösen fontos a bevezetőben már említett sza-

badalmi kérdés: a kiállítás a tárgyak ujdonságát rontja, de ezt a jelleget megszünteti az, ha a kiállítás megfelel a szabadalomjogi előírásoknak, vagyis a bemutatott tárgyakon a "Szabadalom bejelentve" felírást és a bejelentő/vállalat/ nevét jól elolvasható, jól rögzített táblákon tüntetik fel.

Külön említést érdemel a kiállítás színhelyén esetleg hallható hangszórók és a kiállítással kapcsolatos filmvetítések témaválasztása is, aminek célszerűen kell kapcsolódnia a kiállítás céljához és tárgyköréhez. Ha a kiállítás céljának eléréséhez hozzásegíthet, akkor kár volna felvetni azt a kérdést, hogy a sokféle hírverés, sajtó, rádió, televízió, hangszóró, röplapok, előadások, stb. a kiállításokhoz tartoznak-e vagy megfordítva. Lényegileg mindenképpen ugyanazt a célt szolgálják, a tájékoztatást.

Vannak mindig olyanok a kiállító vállalatok állományában, akik nem értenek egyet ezzel a céllal, igyekeznek elhárítani maguktól az ezzel kapcsolatos feladatokat, például, mert gátolja a pillanatnyi tervteljesítést, kísérletet, kutatást, vagy azt amivel éppen foglalkoznak. Nos, ezekkel meg kell értetni, hogy ha nem volna tájékoztatás, akkor senki sem foglalkozhatná azzal, amit éppen végez, mert az azt lehetővé tevő feltételeket a korábbi tájékoztatás hozta létre és ha nincs további tájékoztatás, akkor a következőkben ő sem fogja tudni folytatni azt, amit éppen elvégezni kívánna, ahelyett, hogy a munkájának lehetőségét megteremtő és ennek a további jövőbeni feltételeit is biztosító tájékoztatást segítené elő.

Eltekintve ugyanis a kiállítások - sok helyütt már nevükben is feltüntetett - vásár jellegétől, a tájékoztatás kölcsönösségen is alapul; ugyanannyit tanul minden fejlesztő, mint amennyit tanít és amit áldoznak erre, az meg is térül, az állandóan - és nem kis mértékben kiállításokon szerzett - tájékoztatásból eredő minőségi és mennyiségi termelés-fejlesztésből. Éppen ezért helyes lenne az, ha minden termelő munka kezdetén már számítanánk arra, hogy nemcsak a tervbevett felhasználási darabokat, hanem a kiállítási mintapéldányokat is egyidejűleg kell elkészíteni, ami rendszerint sokkal kevesebb munkatöbbletet jelent, mintha később újból kell ráállni egy vagy több másodpéldány elkészítésére. Nincs olyan fejlesztő művelet, amelynek az eredményét nem lehetne a kiállítás után, vagy a helyett, a jövőben is egy témakörtechnikai muzeumban kiállítani.

Ha több kiállító vállalat vagy intézmény közösen szerepel egy kiállításon, akkor nem jó gondolat az, hogy valamelyik is túl akarjon tenni a másikon. Ha egyszer ezt véletlenül sikerülne is elérnie, a legközelebbi alkalommal ez visszajára fordulhat. Épp ezért az a helyes, hogy egységes felirati táblák készüljenek és lehetőleg egységesek legyenek a kiállítás egyéb külsőségei is, beleértve a butorokat, vitrineket, ismertető nyomtatványok külalakját stb.

Több kiállító esetén a kiállítás rendezőjének meg kell kapnia az egyes kiállítóktól mindazokat az adatokat, amelyek az ilyen egyöntetű felirati táblákon, ismertető nyomtatványokon szerepelni fognak, így pl. a megnevezésen, típusjelzésen, részletes leíráson, specifikációkon és alkalmazási lehetőségeken kívül a tárgy megalkotá-

sában érdemeket szerzett munkatársak nevét, szerkesztők, formatervezők, különleges kivitelezők esetleg feltalálók, ujitók nevét, az elkészítés időpontját, esetleges megbízókat, vagy pl. az "első ízben bemutatott fejlesztési /kísérleti/ eredmény" megjelölést.

A kiállítással kapcsolatos technikai adatok /helyigény, súly, szállítás módja, csomagolóanyag-elhelyezés, butorigény, nyomtatvány-tárolás, energiaellátás stb./ olyan adatok, amelyeket szintén a kiállítónak kell a rendező tudomására hozni. A közreműködésükkel rendezendő fogadások, előadások, különleges bemutatók és ezekre szóló meghívók kérdése szintén az együttműködés feladatai közé tartoznak.

A kollektív kiállítás rendezőjének a feladatai közé tartozik végül a kiállítás katalógusának, utmutatójának a kinyomtatása; ez egyszerű abban az esetben, ha csak egymás mellé kell rakni a kiállítók bejelentéseit, de bonyolultabbá válik azzal az újabb irányzattal számolva, amely szerint nem kell egy helyre szorítkoznia az egyes vállalatoknak, hanem azt kívánja, hogy a gyártmányok szerint szakosított kiállításon azok több, esetleg egymástól távolabb eső helyre oszlanak szét.

Az elmondott teendők legnagyobbbrészt az előkészítési feladatok tárgykörébe tartoznak. Ha ezeket jól végeztük el, megjelenik a kiállítás megnyitására az erre felkért tekintélyes szónok, és utána a nézők tömege. Nyugovóra térhet-e a rendező, mint ki dolgát jól végezte? Alig!

Már említettük a sajtó-rádió-televízió tájékoztatást, más küldöttségek, látogatócsoportok fogadását. Ellenőriznie kell a nyitást, zárást, takarítást, őrizetet, belépőjegyetkezelést, ha van ilyen. Felügyeletének ki kell terjedni a kiállítás általános rendjére, a látogatókönyvekre és a tájékoztató ügyeletések részéről a körülményeknek megfelelően adott felvilágosításokra. Ezek sok esetben jó emberismeretet, tapintatot és kereskedő-érzéklet tesznek szükségessé.

A kiállítás bezárása után is még sok feladata van a rendezőnek; a már felsorolt hírverési utóhangokon kívül saját részére is meg kell vonnia a mérleget; elvégezni az anyagi elszámolásokat, javaslatot tenni a jutalmazásokra, az állományon kívüli béralap terhére kifizetendő díjazásokra, a dologi kiadások számláinak láttatozására. Jóval nehezebb ennél a kiadások fejében számításba vehető előnyök, eredmények kifejezése forintban. Ennek a szakirodalma a világnyelveken ma már hosszú polcokat töltene meg, anélkül, hogy minden pénzügyi szaktekin-tély által elfogadott irányelveket nyújtana.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem volna haszna a kiállításoknak. Ha ezt a könyvelés mai rendszerei nem tudják kimutatni, abból csak a számvitel hibáira, tökéletlenségeire lehet következtetni és nem arra, hogy a kiállítások rendezése nem gazdaságos, nem kifizetődő. Természetesen nem a belépődíjakból, a kötött kereskedelmi ügyletektől várható haszonból kell a nyereséget kiszámítani. E tekintetben egy sorban áll a tudományos akadémiákkal, kísérleti és kutató intézetekkel, könyvtárakkal, muzeumokkal és más hasonlókkal, amelyek, úgy lehet, egyes esetekben sok "pénz"-be kerülnek, mégis hozzátartoz-

nak a mai életformákhoz és nélkülözhetetlen elemei a tájékoztatásnak. Így tehát dokumentációs és propagandista munkatársaink ne hagyják magukat a takarékoskodó vagy más feladatokra hivatkozó fékező erőktől legyűrni, rendezzük meg a műszaki gondolatok és tudnivalók, ismeretek terjesztéséhez szükséges kiállításokat éppugy, mint a korszerű tájékoztatás és propaganda más ható eszközeit.

..8..

MELLER, V.: Ratschläge für Veranstaltung von Ausstellungen

Infolge des immer Häufiger- und Grösserwerdens der Ausstellungen verschiebt sich deren Charakter von den ausschliesslichen Handelszwecken immer mehr in die Richtung von populärwissenschaftlichen und Informationszwecken. Das Vorführen wird - neben der schriftlichen und mündlichen Mitteilung - allgemein als drittes Mittel der Information anerkannt. Aus diesem Grund müssen die im Informationsdienst Arbeitenden immer mehr an dieser Arbeit teilnehmen und diese Aufgabe evtl. auch völlig übernehmen. Zu diesem Zweck stehen ihnen aber kaum Wegweisungen zur Verfügung. Die "Anleitung" lenkt die Aufmerksamkeit auf zahlreiche als bedeutungslos anmutende Detailfragen, durch deren Ausserachtlassen der Erfolg zweifelhaft werden kann, deren Beachtung hingegen sichert, dass grosse Sorgfalt, Mühe und Kosten nicht verloren gehen.

